Stanovisko Nejvyššího soudu SSR ze dne 27.04.1979, sp. zn. Cpj 59/78, ECLI:CZ:NS:1979:CPJ.59.1978.1

Číslo: 2/1979

Právní věta: Súdny poplatok z návrhu na začatie konania sa podla ustanovenia § 10 ods. 3 zákona č. 116/1966 Zb. vráti i vo veci, v ktorej po podaní odporu proti platobnému rozkazu sa návrh vzal späť pred prvým pojednávaním.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 27.04.1979

Spisová značka: Cpj 59/78

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Poplatky soudní

Předpisy: 99/1963 Sb. § 96
§ 174 116/1966 Sb. § 10

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V praxi súdov dochádza k rozdielnemu rozhodovaniu v otázke, či vrátiť súdny poplatok z návrhu na začatie konania vo veci vybavenej vydaním platobného rozkazu, ak po podanom odpore navrhovateľ zoberie návrh na začatie konania pred prvým pojednávaním späť.

Pri riešení tejto otázky treba si uvedomiť, že jednou z funkcií súdnych poplatkov je výchovné pôsobenie na občanov a organizácie, aby dobrovoľne plnili svoje právne povinnosti. Napomáhať tu má nesporne i úprava podmienok vrátenia súdneho poplatku v prípade, keď nedôjde ku konaniu vo veci, za ktoré sa súdny poplatok už vybral.

So zreteľom na tento spomenutý účel treba preto vykladať ustanovenie § 10 ods. 3, veta prvá, zákona č. 116/1966 Zb. o tom, že sa súdny poplatok vráti, ak s konanie zastavilo alebo návrh sa vzal späť pred prvým pojednávaním.

Okrem účelu citovaného ustanovenia treba pri jeho výklade vziať do úvahy aj doterajší vývoj právnej úpravy. Porovnaním sa ustanoveniami zákona č. 173/1950 Zb. platnými do 31. 12. 1966 (od 1. 4. 1959 v znení zákona č. 10/1959 Zb.) možno v právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 116/1966 Zb. zistiť v uvedenom smere dve zmeny.

V ustanovení § 10 zákona č. 116/1966 Zb. (na rozdiel od obdobného ustanovenia § 13 zákona č.

173/1950 Zb.) sa už výslovne nepamätá na prípady, v ktorých k pojednávaniu vôbec nedochádza a v ktorých sa pojmu „do začiatku ústneho pojednávania“ kládol preto na roveň stav pred vykonaním prvého sudcovského úkonu. K ešte závažnejšej zmene došlo v spôsobe a rozsahu spoplatnenia rozkazného konania. Zatiaľ čo sa podľa sadzobníka súdnych poplatkov vydaného nariadením č. 3/1951 Zb. (rovnako i neskoršie vydaným nariadením č. 22/1959 Zb.) vyberal osobitne súdny poplatok z návrhu na vydanie platobného rozkazu a osobitne z odporu proti platobnému rozkazu vždy v dvojpercentnej sadzbe, sadzobník súdnych poplatkov vydaný ako príloha k zákonu č. 116/1966 Zb. osobitnú položku pre konanie o vydanie platobného rozkazu nemá a iba v poznámke č. 6 k položke 1 sadzobníka uvádza, že pri návrhoch na vydanie platobného rozkazu sa platí poplatok podľa rovnakej sadzby ako z návrhu na začatie konania; odpor proti platobnému rozkazu poplatku nepodlieha.

Ustanovenie § 13 skôr platného zákona č. 173/1950 Zb. vylučovalo vrátenie súdneho poplatku (štyroch pätín súdneho poplatku) zaplateného navrhovateľom od chvíle, keď sudca (predseda senátu) vydal platobný rozkaz. Tým sa totiž urobil už spomenutý prvý sudcovský úkon, ktorý vrátenie súdneho poplatku výslovne vylúčil. Súčasná právna úprava v zákone č. 116/1966 Zb. zmienku o prvom sudcovskom úkone už nemá; na druhej strane sa však súdny poplatok vyberá z návrhu na vydanie platobného rozkazu v rovnakej sadzbe ako z návrhu na začatie konania, v ktorom k vydaniu platobného rozkazu nedochádza. Vyberanie súdnych poplatkov v konaní, v ktorom sa navrhuje vydanie platobného rozkazu, sa tým podstatne zjednodušilo a odstránila sa výnimočnosť spôsobu spoplatnenia tohto konania; to však nijako neodôvodňuje zachovanie výnimočnosti pri výklade ostatných súvisiacich zákonných ustanovení. Vydaním platobného rozkazu konanie totiž nekončí. Platobný rozkaz treba podľa ustanovenia § 173 ods. 1 O. s. p. doporučiť odporcovi do vlastných rúk. Ak odporca podá včas odpor, zrušuje sa tým podľa ustanovenia § 174 ods. 2 O. s. p. celý platobný rozkaz a predseda senátu nariadi pojednávanie. Ďalšie konanie potom prebieha tak, ako keby platobný rozkaz nebol vydaný.

Pojednávanie v zmysle ustanovenia § 174 ods. 2 O. s. p. je nepochybne pojednávanie, ktoré sa podľa ustanovenia § 115 ods. 1 O. s. p. nariaďuje na prejednanie veci samej. Termín „pojednávanie“ má v občianskom súdnom konaní vyhranený obsah a i zákon č. 116/1966 Zb. o súdnych poplatkoch naň v ustanovení § 10 ods. 3 nadväzuje (porov. k tomu napr. odôvodnenie rozhodnutia uverejneného pod č. 28/1974 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).

Zrušením platobného rozkazu v dôsledku včas podaného odporu sa vec dostane do štádia pred prvým pojednávaním. Tu potom nemožno vylúčiť dôsledky, ktoré zákon č. 116/1966 Zb. o súdnych poplatkoch spája so späťvzatím návrhu na začatie konania v tomto časovom úseku. Sám zákon o súdnych poplatkoch neposkytuje totiž podklad pre iné riešenie. Na tom nič nemení skutočnosť, že tu súd vykonal už celý rad úkonov vyžadujúcich určité náklady. Súdny poplatok nie je prostým ekvivalentom týchto nákladov a vyberá sa v danom prípade za celé konanie, bez ohľadu na ich skutočný obsah. Ostatne i v rámci prípravy pojednávania podľa ustanovenia § 114 O. s. p. súd spravidla vynakladá tiež finančné prostriedky a predsa je nesporné, že i vtedy za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 10 ods. 3 zákona č. 116/1966 Zb. dochádza k vráteniu súdneho poplatku (pozri bod g/ stanoviska uverejneného pod č. 14/1976 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk, str. 118 a nasl.).

Pokiaľ sa napokon namieta, že vráteniu súdneho poplatku v prípade vydania platobného rozkazu bráni predchádzajúce rozhodnutie vo veci samej, treba si uvedomiť, že podaním odporu sa toto rozhodnutie ruší. Len platobný rozkaz, proti ktorému nebol podaný odpor, má účinky právoplatného rozsudku (§ 174 ods. 1 O. s. p.). Vráteniu súdneho poplatku tu v prípade podania odporu rozhodnutie vo veci nebráni.

Iná by bola, pravda, situácia v prípade viacerých odporcov v jednom a tom istom konaní. Nakoľko

podanie odporu jedným z odporcov – samostatných spoločníkov nepôsobí bez ďalšieho zrušenie celého platobného rozkazu i čo sa týka tých odporcov, ktorí odpor včas nepodali (pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 58/1969 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR), existencia právoplatného rozhodnutia v takomto prípade by vrátenie súdneho poplatku už nedovoľovala. To je však výnimočná situácia, ktorá sa problematiky ustanovenia § 10 ods. 3 zákona č. 116/1966 Zb. dotýka iba nepriamo.

Vydanie platobného rozkazu podľa ustanovenia § 172 O. s. p. teda samo osebe nebráni vráteniu súdneho poplatku navrhovateľovi, ktorý po podanom odpore proti platobnému rozkazu zoberie svoj návrh na začatie konania späť pred prvým pojednávaním nariadeným v tejto veci.